

Rued Langgaard
SYMFONI NR. 5 (Version 1)

SYMPHONY NO. 5 (Version 1)

(1917-18/rev. 1926)

BVN 191

Kritisk udgave ved
Critical edition by
Bendt Viinholt Nielsen

RUED LANGGAARD UDGAVEN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Symfoni nr. 5, Version 1 (BVN 191)

© 2002 Edition SAMFUNDET, Copenhagen.

Copyright overført 2014 til Edition Wilhelm Hansen AS, København

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.

Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Mike Cholewa.

Engelsk oversættelse: James Manley og Michael Chesnutt.

Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er støttet af Langgaard-Fonden, Augustinus Fonden og Carlsbergfondet.

Tak til dirigenten Thomas Dausgaard for gode råd.

Rued Langgaard Udgaven

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

1266 København K

Danmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3369-8

WH32337

Orkestermateriale til leje

Spilletid: ca. 15 minutter

Rued Langgaard: Symphony No. 5, Version 1 (BVN 191)

© 2002 Edition SAMFUNDET, Copenhagen.

Copyright assigned 2014 to Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen

BVN-numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner / Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works. With an English Introduction*. Odense University Press, 1991.

General editor of the Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.

Editorial assistant on the present volume: Mike Cholewa.

English translation: James Manley and Michael Chesnutt.

Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

The present publication was subsidised by the Langgaard Foundation, the Augustinus Foundation and the Carlsberg Foundation.

Our thanks to the conductor Thomas Dausgaard for good advice.

The Rued Langgaard Edition

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

DK-1266 Copenhagen K

Denmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

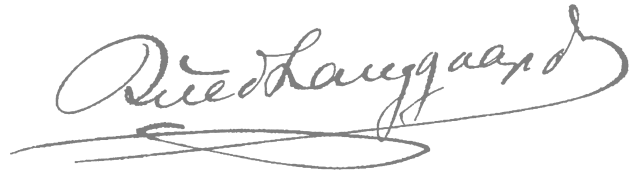
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3369-8

WH32337

Orchestral parts for hire

Duration: c. 15 minutes

OM UDGAVEN

Denne kritiske førsteudgave af symfoni nr. 5 (version 1) er baseret på manuskripter i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling). Hovedkilden er en af komponisten gennemrevideret afskrift (RLS 17,2). Forglemmelser, unøjagtigheder og fejl i afskriverteksten er elimineret ved kollation med det foreliggende autografpartitur (RLS 52,2).

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt

streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren. Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret og notationsmæssigt egaliseret; dette gælder til en vis grad også passager med parallelt musikalsk indhold.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 73.

ABOUT THIS EDITION

This critical first edition of Symphony No. 5 (Version 1) is based on manuscripts in the Royal Library in Copenhagen (Rued Langgaard's Collection – RLS). The main source is a copyist's score thoroughly revised by the composer (RLS 17,2). Oversights, inaccuracies and errors in the copyist's text have been eliminated by collation with the autograph score (RLS 52,2).

The editor's additions and emendations have been marked typographically in the score with square brackets and broken-

line slurs and ties. Guiding accidentals in round brackets have also been inserted by the editor. Key signatures for clarinet have been added by the editor. Passages which are repeated have been completed by the editor and the notation has been made consistent; this also applies to a certain extent to passages with parallel musical content.

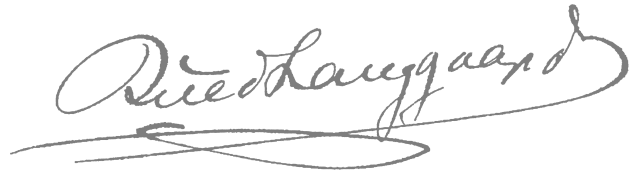
For further information, see *Sources and critical commentary*, p. 73.

MOTTO

“Nøkken spiller for Stjernerne smaa,
han véd at til Himlen han aldrig vil naa.”

Erik Bøgh (1822-99)

Af digtet *Nøkken*, trykt s. 173-174 i *Halvandet Hundrede Viser. Tekst.*
Kbh. 1881. Tredje strofe, vers 11-12 med ændringer af Langgaard.

OM SYMFONI NR. 5, version 1

Værket var oprindeligt ikke betegnet symfoni. Udgangspunktet er orkesterværket *Sommersagnsdrama* (senere betitlet *Saga blot*, BVN 140), komponeret december 1917 og afsluttet i partiturform 28. december 1918. Dette værk blev uropført under Nordisk Musikfest i København 16. juni 1919 under ledelse af Frederik Schnedler-Petersen, men fik en lunken modtagelse i pressen. Mest positiv var *Berlingske Tidende*, hvor A.T. (Alfred Toft) dagen efter bl.a. skrev: "Ved hjælp af en Saks vilde der komme et virkningsfuldt Stykke ud af det, der er forsaavidt Indhold nok og morsomme instrumentale Indfald. Forhaabentlig har Komponisten fornøden Resignation til at klippe det overflødige bort." I første omgang blev det dog kun til en beskeden revision og forkortelse, dateret december 1919. I 1925 blev kompositionen så inddraget i den nummererede symfonirække (først en kort overgang som nr. 6, derefter som nr. 5) med den lidt modificerede titel *Sommer-Sagn drama*.

En omfattende revision fandt sted i 1926. Symfonien blev betydelig forkortet og de oprindelige tempoangivelser fjernet i stort omfang. Blandt tilføjelserne var harpestemmen (eller det meste af den) og nogle korte passager (t. 1-5, 306-321, 440-448, 504-506). I denne form blev værket præsenteret offentligt for første gang som *Symfoni Nr. 5 (En Sats)* ved en "Populær Orkesterkoncert", som Langgaard afholdt med egne værker i Odd Fellow Palæet den 11. april 1927. Københavns filharmoniske Orkester blev dirigeret af komponisten. Mottoet af Erik Bøgh var anført i programmet. *Nationaltidendes -r -h* (Richard Hove) gav symfonien en positiv omtale i koncertanmeldelsen den følgende dag:

Naar man hører et Værk som dette [...] fyldes man med en uvilkaarlig Beundring for det virkelig oprindelige og musafødte Talent, som Langgaards Musik i bedste Tilfælde giver Beviser paa. [...] Der er i denne Symfoni baade Idé, Fantasi og *Inspiration*. Begyndelsen med den fortrinligt instrumenterede Stemning af skyhøj Vision er saaledes udmærket formet og egnet til at føre til en stor musikalsk Udvikling. Denne

Udvikling indskrænker sig imidlertid til en ret almindelig fugeret Behandling; senere kommer et ekstatisk Højdepunkt, der baade rummer lidenskab og er plastisk formet; og som Slutning af den behagelig korte Symfoni kommer en virkelig usædvanlig storlinet Idé med et (atter udmærket instrumenteret) elegisk Tema med Begyndelsens besværgende Mystik som Baggrund. Denne, i formen lille, Symfoni synes at være det i Indholdet største, som Rud Langgaard har skrevet [...]

Enkelte passager blev revideret kort efter opførelsen, men Langgaard fandt åbenbart, at det musikalske stof rummede flere muligheder, for i 1931 komponerede han en ny symfoni nr. 5 (version 2), som fik titlen *Steppenatur* og undertitlen *Sommersagnsdrama* (BVN 216). Dette værk tager afsæt i *Symfonisk Festspil* (BVN 166), en 1920-aflægger af det oprindelige *Sommersagnsdrama*, men rummer desuden en del nykomponeret stof. I version 2 genfindes et par hundrede takter af version 1, til dels i revideret form. Langgaard anvender selv betegnelserne "1ste version" og "2den version", således at de to partiturer må betragtes som sideordnede.

Symfonien (version 1) bar i slutningen af 1920'erne tilnavne som *Nøkken*, *Elverspil* og *Steppevidder*, men i sidste ende valgte Langgaard at udelade en beskrivende titel. Blandt kilderne findes et udateret notat fra sidste halvdel af 1920'erne med reference til værkets slutning. Det drejer sig om følgende (let bearbejdede) citat af Selma Lagerlöf (1858-1940): "I samme Øjeblik syntes han, at han fra Elven hørte nogle metalklare Toner, som naar man tager et Greb i en Streng for at prøve om den stemmer, 'Se, se, der har vi Nøkken selv! Han begynder at spille paa Violin'" (af *Spillemanden*, trykt i *Legender og Fortællinger. Ny Samling*, Kbh. 1908, s. 147-161).

Symfoni nr. 5, version 1 blev første gang udsendt på cd i 2002 i en indspilning med Radiosymfoniorkestret dirigeret af Thomas Dausgaard (Dacapo 8.224215). Ved indspilningen benyttedes nærværende kritiske udgave.

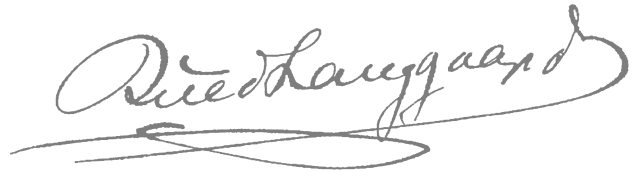
Bendt Viinholt Nielsen, juni 2001 (maj 2002)

MOTTO

“The water-nix plays to the far-off stars;
he knows he will never attain to Heaven.”

Erik Bøgh (1822-99)

From the poem *Nøkken*, printed on pp. 173-174 in *Halvandet Hundrede Viser. Tekst*. Copenhagen 1881. Third stanza, verse 11-12 with changes by Langgaard.

ABOUT SYMPHONY NO. 5, Version 1

The work was originally not called a symphony. The point of departure was the orchestral work *Sommersagnsdrama* ("Summer Legend Drama", later entitled *Saga blot* "Only a Saga", BVN 140), composed in December 1917 and concluded in score form on 28th December 1918. This work was given its first performance during the Nordic Music Festival in Copenhagen on 16th June 1919 under the baton of Frederik Schnedler-Petersen, but had a lukewarm reception from the press. Most positive was *Berlingske Tidende*, where A. T. (Alfred Toft) the next day wrote, among other things: "With the aid of scissors an effective piece could be got out of it; there is in fact content enough and amusing instrumental ideas. One may hope that the composer has the resignation to cut the superfluous away." But at first the only result was a modest revision and abridgement, dated December 1919. In 1925 the composition was then included in the numbered sequence of symphonies (at first for a short period as No. 6, then as No. 5) with the slightly modified title *Sommer-Sagn drama*.

Langgaard carried out an extensive revision in 1926. The symphony was considerably shortened and the original tempo markings removed to a great extent. Among the additions were the harp part (or most of it) and a few short passages (bb. 1-5, 306-321, 440-448, 504-506). In this form the work was presented in public for the first time as *Symphony No. 5 (One Movement)* at a "Popular Orchestral Concert" which Langgaard held with his own works at the Odd Fellow Palace on 11th April 1927. The Copenhagen Philharmonic Orchestra was conducted by the composer. The motto by Erik Bøgh was quoted in the programme. *Nationaltidende's* reviewer "-r -h" (Richard Hove) gave the symphony positive mention in his concert review the following day:

When one hears a work like this [...] one cannot help but be filled with admiration for the truly original and muse-born talent to which Langgaard's music at its best testifies. [...] In this symphony one finds idea, imagination and *inspiration*. The beginning, with its excellently orchestrated mood of sky-high vision, for example, is outstandingly formed, and promises to lead to a great musical development. However,

this development confines itself to a rather ordinary fugato treatment; later comes an ecstatic climax which has both passion and sculptural form; and as the end of this pleasantly short symphony comes a really unusual broad-lined idea with an (again excellently orchestrated) elegiac theme with the evocative mystery of the beginning as its background. This symphony – formally small – seems to be the largest in content that Rud Langgaard has written [...]

A few passages were revised shortly after the performance, but Langgaard apparently judged that the musical material had more potential, for in 1931 he composed a new Symphony No. 5 (Version 2), which was entitled *Steppenatur* (Steppe Landscape) with the subtitle *Sommersagnsdrama* (Summer Legend Drama) (BVN 216). This work takes its point of departure in *Symfonisk Festsplil* (BVN 166), a 1920 offshoot of the original *Sommersagnsdrama*, but it also has a good deal of newly composed material. In Version 2 we find a few hundred bars of Version 1, partly in revised form. Langgaard himself used the terms "first version" and "second version", such that the two scores must be regarded as equally valid.

At the end of the 1920s the symphony (version 1) had by-names like *The Nix*, *Elf Music* and *Steppe Expanses*, but in the end Langgaard chose not to use a descriptive title. Among the sources there is an undated note from the last half of the 1920s referring to the end of the work. It consists of the following (slightly adapted) quote from Selma Lagerlöf (1858-1940): "At that very moment he thought that from the river he heard some clear metallic notes as when one plucks at a string to see if it is in tune: 'Look, look, there we have the nix himself! He is beginning to play his violin'" (from *Spillemanden*, printed in *Legender og Fortællinger. Ny Samling*. Copenhagen 1908, pp. 147-161).

Symphony No. 5, Version 1, was released on CD for the first time in 2002 in a recording by the Danish National Radio Symphony Orchestra conducted by Thomas Dausgaard (Dacapo 8.224215). For the recording of the present critical edition was used.

Bendt Viinholt Nielsen, June 2001 (May 2002)

STRUMENTI DELL'ORCHESTRA

Flauto 1-3 (3 anche flauto piccolo)

Oboe 1-3

Clarinetto in Si^b 1-3

Fagotto 1-3 (3 anche contrafagotto)

*Corno in Fa 1-4**

Tromba in Si^b 1-3 (3 anche tromba in Fa)

Trombone 1-3

Tuba

Timpani

Piatti + Tam-tam

Arpa

Archi

*) Horn i basnøgle klinger en kvart over den noterede tonehøjde.

*) Horn passages in the bass clef sound a fourth above the notated pitch.

NOTE TIL DIRIGENTEN

I blæserstemmerne forekommer stedvis buer, som ikke har endepunkt ved en note, men er ført frem til taktstregen før en pause – t. 102 (tr, trb, tuba) og t. 502 (fl 1, ob 1, cor 1). Meningen med denne praksis, som bl.a. ses i forspillet til Wagners *Parsifal* (t. 84 og 89), er, at tonen udholdes i sin maksimale længde.

NOTE TO THE CONDUCTOR

In the wind parts there are some ties that do not end on a note, but go to the bar line before a rest – b. 102 (tr, trb, tuba) and b. 502 (fl 1, ob 1, cor 1). The idea of this practice, which can be seen for example in the prelude to Wagner's *Parsifal* (bb. 84 and 89), is that the note should be sustained to its maximum length.

Symfoni nr. 5

(Version 1)

Rued Langgaard
(BVN 191)

Lento misterioso (Introduzione)

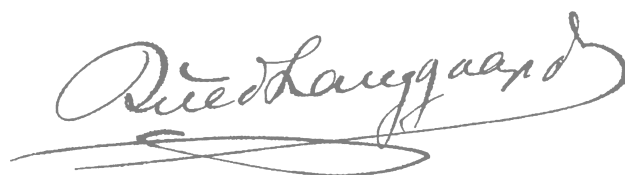
Flauto 1 2
Flauto 3/
Piccolo
Oboe 1 2 3
Clarinetto
in Si^b 1 2 3
Fagotto 1 2
Fagotto 3/
Contrafagotto

Lento misterioso (Introduzione)

Corno
in Fa 1 2 3 4
in Si^b
Tromba 1 2 3
in Fa (Si^b)
Trombone 1 2 3
Tuba
Timpani
Piatti
Tam - tam
Arpa

Lento misterioso (Introduzione)

Violino 1 2
Viola
Violoncello
Contrabbasso

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

- A. Partitur. Afskrift revideret af komponisten
- B. Autografpartitur ("Sommer-Sagndrama")
- C. Orkesterstemmer benyttet 1927
- D. Partiturfragmenter

A. Partitur. Afskrift revideret af komponisten

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 17.2. Afskrift [Karl Lahn]. Blæk: tilføjelser og rettelser i autograf med blæk, farvestift og blyant (mange udraderinger); blad 1 (upag.) og s. 33 (indklæbet) udelukkende i autograf.

Titel (i autograf): *Rued Langgaard: / Symfoni N° 5. / (1ste Version. (1918)) / for Orkester. / Partitur. / [For neden:] Omarbejdet. 1931. (2den Version.) / Partitur og Stemmer / i Statsradiofoniens / Musikarkiv.*

På første (upag.) nodeside (i autograf): *"Nøkken spiller for Stjernerne smaa, / han véd at til Himlen han aldrig vil naa" / (Erik Bøgh.) / Symfoni No 5.*

Overstreget overskrifttitel s. 1 (autograf): *Symfoni No 5. Version I.*

Datering til slut (i autograf): *Komp. (og instr.) Efteraar. 1918.*

28 blade, 35,5 × 26 cm; 56 beskrevne sider, pagineret: (titel-side), (første nodeside), 1-54. Indbundet i biblioteksbind med kong Frederik IX's monogram.

Papirtype: blad 1: 28 systemer uden angivelse af fabrikat; blad 2-28: 24 systemer uden angivelse af fabrikat (det gælder også den indklæbede s. 33).

På s. 1 for oven i autograf: *Opført ved min Koncert 1927. April. Dirigent: Ego.* Rundt omkring findes bemærkninger under overskriften *Til Nodestikkeren.*

Kommentar.

Afskrift af kompositionen *Sommersagnsdrama* i Karl Lahns håndskrift, udført med det reviderede autografpartitur (B) som kilde. Udfærdigelsesåret for afskriften er ikke oplyst, men stærke indicier peger på 1924. Efter afskriftens fuldførelse blev værket inddraget i symfonirækken som nr. 6, hvilket kort efter blev ændret til nr. 5. En revision fandt sted 1926 (datering if. D1 og D4). De fleste tilføjelser i manuskriptet, alle i autograf, passer skriftmæssigt med dette årstal. Revisionen omfattede også en betydelig forkortelse, hvorved 14 hele og to halve af afskriftens oprindelige sider udgik, ligesom der blev indføjet spring og enkelte nye passager. Den således foreliggende version blev 11.4.1927 opført af Københavns Filharmoniske Orkester med RL som dirigent. Manuskriptet har ikke været anvendt ved andre opførelser end denne ene. Formodentlig i 1927 eller 1928 reviderede RL enkelte passager i manuskriptet. Den sidste ændring af kilden var en udskiftning af titelbladet,

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

- A. Score. Transcript revised by the composer
- B. Autograph score ("Summer Legend Drama")
- C. Orchestral parts used in 1927
- D. Score fragments

A. Score. Transcript revised by the composer

Royal Library, Copenhagen. Rued Langgaard's Collection, RLS 17.2. Transcript [by Karl Lahn]. Ink; autograph additions and corrections written in ink, crayon and pencil (numerous erasures); the writing on fol. 1 and on p. 33 (pasted in) is entirely autograph.

Title (autograph): *Rued Langgaard: / Symphony N° 5. / (1st Version. (1918)) / for Orchestra. / Score. / [Below:] Revised. 1931. (2nd Version.) / Score and Parts / in the State Radio / Music Library.*

On the first (unnumbered) page of music (autograph): *"The water-nix plays to the far-off stars, / he knows he will never attain to Heaven" / (Erik Bøgh.) / Symphony No 5.*

Title at top of p. 1 (autograph, deleted): *Symphony No 5. Version I.*

Dating at end (autograph): *Comp. (and instr.) Autumn. 1918.*

28 leaves, 35.5 × 26 cm; 56 pages of writing, pagination: (title page), (first page of music), 1-54. Enclosed in a library binding with the monogram of King Frederik IX.

Paper types: fol. 1: 28 staves without manufacturer's name; fols. 2-28: 24 staves without manufacturer's name (this also applies to p. 33 (pasted in)).

At top of p. 1 (autograph): *Performed at my concert 1927. April. Conductor: Ego.* In various places there are remarks directed *To the engraver.*

Commentary.

Transcript of the composition *Summer Legend Drama* in Karl Lahn's handwriting. The source of this transcript was the revised autograph score (B). The year in which the transcript was made is not mentioned, but there are weighty arguments in favour of 1924. When the transcript had been finished the work was included in the series of RL's symphonies as no. 6, which however was changed to no. 5 shortly afterwards. A revision took place in 1926 (dating according to D1 and D4; the handwriting of most of the composer's additions in the manuscript agrees with that year). The revision process also involved a major abbreviation: 14 whole and two half pages of the original transcript were eliminated, some shorter passages suppressed and a few new passages added. The resulting version was played on 11 Apr. 1927 by the Copenhagen Philharmonic Orchestra conducted by RL. This is the only performance at which the manuscript was ever used. One or two passages in it were again revised by RL, probably in 1927 or 1928; the last altera-

som med stor sandsynlighed kan tidsfæstes til 1933. Ved denne lejlighed blev den egentlige titel fjernet og partituret betegnet "1ste Version" – mens en ny i 1931 udarbejdet version fik betegnelsen 2. version (BVN 216).

Det fremgår af kilden, at komponisten har været ganske meget i tvivl om tempi og temporelationer. RL har i sidste ende valgt kun at lade nogle få af de mange tempo- og karakterbetegnelser blive tilbage. Nedennævnte angivelser er enten synligt udeladt eller rettet i manuskriptet (RLs 'lig med'-temporelationer er her vendt om, så det svarer til 'før' = 'efter'):

- t. 6 *Maestoso fiero* (tidligere: *Allegro con fuoco* ♩ = 104)
- t. 54 *poco rallentando*
- t. 56 *Tempo 1mo*
- t. 73 *più allargando*
- t. 110 *poco più tranquillo*
- t. 124 ♩ = ♩.
- t. 138 ♩. = ♩
- t. 146 *molto mosso* (♩ = ♩.) (tidligere: ♩. = ♩.)
- t. 157 *Allegro*
- t. 162 *rallentando*
- t. 163 *Con poco moto* (♩. = ♩)
- t. 211 ♩ = ♩
- t. 219 ♩ = 108
- t. 256 *molto con moto e appassionata*
- t. 322 *più tranquillo*
- t. 334 *poco tranquillo*
- t. 340 *molto con moto*
- t. 347 *Poco tranquillo*
- t. 351 ♩ = ♩
- t. 359 *molto mosso* (♩ = ♩.)
- t. 370 *Animato moderato* (tidligere: *molto con moto*)
- t. 392 *più con moto*
- t. 408 *sempre molto con moto* (iht. B, i A med afskriverfejl)
- t. 417 *sempre molto agitato*
- t. 421 *Tranquillo*

B. Autografpartitur ("Sommer-Sagndrama")

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 52,2. Autograf. Renskrift med blæk; tilføjelser og rettelser med blæk, farvestift og blyant. Enkelte dirigentnotater [Frederik Schnedler-Petersen].

Titel: *Første Version af 5 Symfoni / Sommer-Sagndrama, for stort Orkester af Rued Langgaard / komp. 1917 instr. 1918. / Første og anden Renskrift [?] / Opført ved Nordisk Musikfest i København 1919.*

Dateret s. 1: *Komp. 1917 instr 1918.*

Dateret og signeret til slut (s. 72): *Omarbejdelse sluttet: 7 Dec 1919. Rud Langgaard 28 December 1918. (Komp. December 1917)* 36 blade, 34,5 × 27 cm; 69 beskrevne sider, pagineret: (titel-side), (blank side), 1-18, 24-37, 37bis, 38-55, (1 s. pag. "1" på hovedet + 2 upag s.), 59-72 (flere tidligere, nu overstregede pagineringer).

Papirtype: blad 1 + 36: 12 systemer uden fabrikatangivelse; blad 2-26, 28-35: No. 8. *Folio 22* (22 systemer); blad 26: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien)*; blad 27: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien)*.

Blad 26-27 rummer dateringen *Ribe d. 18/9 1940. Rekonstruktion*. På blad 26 (bagsiden af s. 55, pag "1") findes en påbegyndt renskrift af Symfoni nr. 2 (t. 1-3).

Kommentar.

Manuskriptet er i sit udgangspunkt den oprindelige renskrift fra 1918 af *Sommersagndrama*, som blev uropført 16.6.1919 ved Nordisk Musikfest i København under Frederik Schnedler-Petersen. Efterfølgende har manuskriptet gradvis fået en

tion was the substitution of a new title page, datable in all probability to 1933. At that time the title proper was deleted and the designation "1st Version" added to the score – while a new version from 1931 (BVN 216) was designated second version.

It can be seen from this source that the composer was very often in doubt about tempi and tempo relations. Ultimately RL chose to let only a few of the many tempo and expression marks stand. The following marks have been either visibly deleted or corrected in the manuscript (RL's tempo equations are inverted here corresponding to 'preceding' = 'following'):

- b. 6 *Maestoso fiero* (previously: *Allegro con fuoco* ♩ = 104)
- b. 54 *poco rallentando*
- b. 56 *Tempo 1mo*
- b. 73 *più allargando*
- b. 110 *poco più tranquillo*
- b. 124 ♩ = ♩.
- b. 138 ♩. = ♩
- b. 146 *molto mosso* (♩ = ♩.) (previously: ♩. = ♩.)
- b. 157 *Allegro*
- b. 162 *rallentando*
- b. 163 *Con poco moto* (♩. = ♩)
- b. 211 ♩ = ♩
- b. 219 ♩ = 108
- b. 256 *molto con moto e appassionata*
- b. 322 *più tranquillo*
- b. 334 *poco tranquillo*
- b. 340 *molto con moto*
- b. 347 *Poco tranquillo*
- b. 351 ♩ = ♩
- b. 359 *molto mosso* (♩ = ♩.)
- b. 370 *Animato moderato* (previously: *molto con moto*)
- b. 392 *più con moto*
- b. 408 *sempre molto con moto* (in accordance with B; copying error in A)
- b. 417 *sempre molto agitato*
- b. 421 *Tranquillo*

B. Autograph score ("Summer Legend Drama")

Royal Library, Copenhagen. Rued Langgaard's Collection, RLS 52,2. Autograph. Ink fair copy; additions and corrections in ink, crayon and pencil. A few conductor's notes [by Frederik Schnedler-Petersen].

Title: *First Version of 5th Symphony / Summer Legend Drama, for large orchestra by Rued Langgaard / comp. 1917 instr. 1918. / First and second fair copy [?] / Performed at Nordic Music Festival in Copenhagen 1919.*

Dating p. 1: *Comp. 1917 instr 1918.*

Dating and signature at end (p. 72): *Revision completed: 7 Dec 1919. Rud Langgaard 28 December 1918. (Comp. December 1917)* 36 leaves, 34.5 × 27 cm; 69 pages of writing, pagination: (title page), (blank page), 1-18, 24-37, 37 [bis], 38-55, (1 p. paginated "1" upside down + 2 pp. unpaginated), 59-72 (several earlier but now suppressed paginations).

Paper type: fols. 1 + 36: 12 staves without manufacturer's name; fols. 2-26, 28-35: No. 8. *Folio 22* (22 staves); fol. 26: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien)*; fol. 27: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien)*.

Fols. 26-27 display the dating *Ribe 18/9 1940. Reconstruction*. On fol. 26 (back of p. 55, paginated "1") is the beginning of a fair copy of Symphony no. 2 (bb. 1-3).

Commentary.

This manuscript began life as the original fair copy from 1918 of *Summer Legend Drama*, which was premiered on 16 June 1919 at the Nordic Music Festival in Copenhagen with Frederik

kladdeagtig fremtrædelsesform, idet komponisten mellem 1919 og 1940 med forskellig hensigt har indføjet mange rettelser og notater. Første indgreb var den i dateringen nævnte "omarbejdelse" 1919, som dog kun synes at have omfattet småretoucheringer og et større, samt måske et mindre, spring. I 1920 genbrugte RL en stor del af partituret til en nyt værk, *Symfonisk Festspil* (BVN 166). En række blyanttilføjelser trukket op med rød blæk ser ud til at være føjet til i manuskriptet ved denne lejlighed, men kan gå tilbage til 1919-revisionen. Efter at der i 1922 var udfærdiget en afskrift af *Symfonisk Festspil*, retablerede RL manuskriptet i dets tidligere form, så det igen svarede til den reviderede udgave af *Sommersagnsdrama* (inklusive de røde tilføjelser). Dette manuskript blev forlægt for en afskrift, som RLS faste kopist Karl Lahn i Karlsruhe udfærdigede, i 1924 – efter alt at dømme (kilde A i dens oprindelige form). En sidste gennemgang af manuskriptet blev foretaget 1940-41, hvor RL benyttede det som forlæg for en fuldstændig renskrift (med visse nye ændringer), som nu foreligger med titlen *Saga blot* (BVN 140).

C. Orkesterstemmer benyttet 1927

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 18. Afskrift (to usignerede hænder) samt genbrugte partier af ældre stemmesæt med følgende signaturer: AD (A Devald), AR (?), J.A., F.V.S., ThR. Blæk med enkelte tilføjelser og rettelser i farvestift og blyant.

Titel: ...*Symfoni No 5. En sats*. Under titlen er mottoet anført. Materialet omfatter 23 blæserstemmer, 1 pauke, 1 slagstøj, 1 harpe og 18 strygere (5 4 3 3 3). Indbundet i brune kartonbind (biblioteksindbinding med den fejlagtige titel ...(*Steppenatur*)).

Kommentar.

Materiale udskrevet 1927 med A som kilde til brug for opførelsen 11.4.1927 (Københavns filharmoniske Orkester dirigeret af RL). Stemmerne har kun været benyttet til denne ene opførelse. Ved udskrivningen af strygerstemmerne har nodeskriverne genanvendt de sidste 54 takter af det i 1919 fremstillede stemmesæt til værkets oprindelige version, *Sommersagnsdrama* (jfr. B). Det er sket ved at de pågældende nodeark er bøjet bagover, hvilket har medført, at fragmenter af værkets oprindelige version, der ved revision er fjernet fra B, findes bevaret bagest i disse stemmer.

Stemmematerialet rummer bemærkelsesværdigt få tilføjelser og -rettelser, hvoraf enkelte med blå farvestift dog synes indføjet af komponisten. Sættets væsentligste udsagn er, at RL ved opførelsen 1927 udelod tr, trb og tuba fra t. 454 og ud. Han har siden søgt at løse balanceproblemet i dette afsnit ved i A at foreskrive styrkegraden *pp* i stedet for *mf* i messingblæserne.

D. Partiturfragmenter

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling.

1. RLS 17,5a. Tidligere titelblad fra A (med t. 1-5). Autograf; blæk (med tilføjelser i blyant og farvestift). 1 blad, 34,5 × 26 cm. 2 beskrevne sider, upagineret. Indeholder bl.a. titlen *Nokken* (tidligere *Sommer-Sagn drama*, *Sommersagn drama*), datering med oplysningen *Omarbejdet 1926*, motto samt t. 1-5.

2. RLS 17,5b. Tidligere blad fra A. Autograf; blæk (med blyantsrettelser og -tilføjelser). 1 blad, 34,5 × 27 cm. 2 beskrevne sider, pagineret: (upag side), 1. Indeholder bl.a. overskrifttitlen *Elverspil* (og forslaget *Elverland?*), motto samt t. 1-5.

Schnedler-Petersen as conductor. Later the manuscript gradually assumed the character of a draft in that the composer, for various purposes, entered numerous corrections and notes between 1919 and 1940. His first intervention was the "revision" of 1919 mentioned in the dating, which however would appear only to have consisted in minor improvements and one extensive (and perhaps one less extensive) omission. In 1920 RL recycled a large part of the score in a new work, *Symphonic Festival Play* (BVN 166). A number of pencilled additions reinforced in red ink seem to have been made on this occasion, though they may also go back to the 1919 revision. After a copy of *Symphonic Festival Play* had been produced in 1922, RL restored the manuscript to its earlier form so that it again corresponded to the revised version of *Summer Legend Drama* (including the additions in red). In 1924 – so far as we can tell – the fair copy was written by RL's regular copyist, Karl Lahn in Karlsruhe source A in its original form. A final inspection of the manuscript took place in 1940-41, when RL used it as the basis of a complete fair copy (with some new alterations), now extant under the title *A Thing of the Past* (BVN 140).

C. Orchestral parts used in 1927

Royal Library, Copenhagen. Rued Langgaard's Collection, RLS 18. Transcript (two hands, unsigned, and some reused portions of an older set of parts with the following signatures: AD (A Devald), AR (?), J.A., F.V.S., ThR). Ink, with a few additions and corrections in crayon and pencil.

Titel: ...*Symphony No. 5. One movement*. Motto beneath the title. The material comprises 23 wind and brass parts, 1 timpani, 1 percussion, 1 harp and 18 strings (5 4 3 3 3), all enclosed in brown cardboard library bindings (with the erroneous title ... (*Steppe Landscape*)).

Commentary.

The material was transcribed from A in 1927 for the performance on 11 April that year (by the Copenhagen Philharmonic Orchestra conducted by RL). This isolated performance is the only occasion on which the parts have been used. When writing the string parts the copyists reused the last 54 bars of the set of parts produced in 1919 for the original version of the work, *Summer Legend Drama* (cf. B). The reuse of the older sheets of manuscript paper has been effectuated by folding them over backwards; consequently fragments of the original version which were deleted from B in the process of revision are preserved at the back of these parts.

This set of parts exhibits remarkably few additions and corrections, but there are a few in blue crayon which seem to have been entered by the composer himself. The most important testimony of the set is that at the 1927 performance RL omitted tr, trb and tuba from b. 454 to the end. Subsequently (in A) he tried to solve the problem of balance in this section by directing the brass to play *pp* instead of *mf*.

D. Score fragments

Royal Library, Copenhagen. Rued Langgaard's Collection.

1. RLS 17,5a. Former title page of A (with bb. 1-5). Autograph; ink (with additions in pencil and crayon). 1 leaf, 34.5 × 26 cm. 2 unnumbered pages of writing. Contains inter alia the title *The Water-Nix* (previously *Summer Legend Drama*), the dating (with the additional detail *Revised 1926*), the motto and bb. 1-5.

2. RLS 17, 5b. Formerly in A. Autograph; ink (with corrections and additions in pencil). 1 leaf, 34.5 × 27 cm. 2 pages of writing, pagination: (unnumbered page), 1.

Contains inter alia the title *Fairy Play* (and the suggestion *Fairyland?*) at the beginning, together with the motto and bb. 1-5.

3. RLS 17,5c. Mottoforslag. Autograf; blæk.
1 blad, 9,5 × 27 cm (udsnit af nodeblad). Udateret.
Indeholder citat af Selma Lagerlöf med overskriften (*Til Slutningen*).
4. RLS 17,6 (blad 1). Tidligere titelblad fra A. Autograf; blæk.
1 blad, 34,5 × 26 cm. 2 beskrevne sider, upagineret.
Indeholder bl.a. titlen *Steppevidder* og datering med oplysningen *Modificeret 1926*. På bagsiden skitser til version 2 dateret 8 Juni. 31.
5. RLS 17,10. Tidligere, blåt kartonomslag fra A. Autograf; blæk og blyant.
2 blade, 35,5 × 26,5 cm.
Indeholder titlen *Symfoni à la russe*, som efterfølgende er sat i parentes og erstattet af *Nøkke-Spil*, som igen er overstreget; også titlerne *Steppevidder* (overstreget) og *Sommersagn-Drama* ses. På omslagets side 2 henvisning til Thor Langes digt *Steppe* (fra *Fjerne Melodier* [Kbh. 1902]).
6. RLS 61,5. Partiturbilag til A. Autograf; blæk (med blyants-tilføjelser).
1 blad, 34,5 × 26 cm. 2 beskrevne sider, pagineret: 2, 37.
Udateret [ca. 1929].
Indeholder (s. 2) t. 6-10 i en til 7 t. udvidet version med betegnelsen *Allegro poco con gravita* og tilføjelsen *Ny Titel og Forandringen skal indføres i Stemmer ogsaa Side 6*. På bagsiden (pag. 37) udateret partiturforandring [1931] til Strygekvartet nr. 2.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på værket hovedkilde, den reviderede partiturforskrift (kilde A). Komponistens seneste korrektioner og tilføjelser respekteres. Forglemmelser, unøjagtigheder og fejl i afskriverteksten er elimineret ved kollation med autografpartituret (B). Tilføjelser i B, som er kommet til efter udarbejdelsen af A, lades ude af betragtning. Stemmemateriale (C) og fragmenter (D) er uden kildemæssig betydning for udgaven.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triol- og sekstolangelser samt manglende nodepunkteringer. Mindre justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Komplettering og korrektion i henhold til kilde B er ikke typografisk markeret i udgaven, men dokumenteres i noterne nedenfor.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret. Det drejer sig om følgende passager (de i parentes nævnte forskelle er bibeholdt i udgaven):
t. 11-22 = t. 61-72 (i t. 12 / 62 er fag, vla, vlc, og cb ikke identiske; i t. 14 / 64 er fag ikke identisk)
t. 32-44 = t. 379-391 (cl 2 er ikke identisk i t. 40 / 387; fl 3 i t. 37-40 erstattes af picc i t. 384-387)

3. RLS 17,5c. Suggestion for motto. Autograf; ink.
1 leaf, 9,5 × 27 cm (cut-out from a sheet of manuscript paper).
Undated.
Contains a quotation from Selma Lagerlöf with the title (*At the End*).
4. RLS 17,6 (leaf 1). Former title page of A. Autograf; ink.
1 leaf, 34,5 × 26 cm. 2 unnumbered pages of writing.
Contains inter alia the title *Wild Expanses of the Steppes* and the dating (with the additional detail *Modified 1926*). On the verso is a sketch for version 2 dated 8 June 31.
5. RLS 17,10. Former cover of A (blue paper). Autograf; ink and pencil.
2 leaves, 35,5 × 26,5 cm.
Contains the title *Symphony à la russe* enclosed later by brackets and replaced by *Nix-Play*, which subsequently were crossed out; also the title *Wild Expanses of the Steppes* (crossed out) and the title *Summer Legend Drama* can be seen. On the second page of the cover there is a reference to Thor Lange's poem *Steppe* (from *Distant Melodies* [Cph. 1902]).
6. RLS 61,5. Score supplement to A. Autograf; ink (with pencilled additions).
1 leaf, 34,5 × 26 cm. 2 pages of writing, pagination: 2, 37.
Undated [c1929].
Contains (p. 2) bb. 6-10 in a version expanded to seven bars, with the tempo indication *Allegro poco con gravita* and the additional remark: *New title and the alteration to be entered in the parts, also on p. 6*. On the verso (paginated 37) an undated [1931] alteration to the score of String Quartet no. 2.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The present edition is based on the principal source, the revised score transcript (source A), respecting the latest corrections and additions by the composer. Oversights, inaccuracies and errors in the score transcript have been eliminated by collation with the autograph score (B). Additions in B made later than the time at which A was produced are left out of consideration. The orchestral parts (C) and fragments (D) are without significance as sources for the edition.

EDITORIAL GUIDELINES

Editorial additions and corrections are identified typographically by square brackets in the score; added slurs are printed with broken lines and altered slurs with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are editorial, as are fixed accidentals for clarinet. Editorial comments and information about points not typographically identified in the edition are to be found in the notes below.

Missing triplet/sextolet marks and missing dots have been tacitly supplied. Minor adjustments of asymmetrically located marks of expression and dynamics have also been made without comment.

Additions and corrections in accordance with source B are not identified typographically but documented in the notes below.

Repeated passages are supplemented editorially (vice versa) and their notation made uniform. This applies to the following passages (the differences noted in parentheses are retained in the edition):
bb. 11-22 = bb. 61-72 (in bb. 12 / 62 fag, vla, vlc and cb are not identical; in bb. 14 / 64 fag is not identical)
bb. 32-44 = bb. 379-391 (cl 2 is not identical in bb. 40 / 387; fl 3 in bb. 37-40 is replaced by picc in bb. 384-387)

Desuden forekommer følgende musikalsk parallelle passager, hvor en vis gensidig komplettering har fundet sted:

t. 6-10 ~ t. 56-60
 t. 23-31 ~ t. 370-378
 t. 110-123 ~ t. 322-333 / t. 421-433
 t. 138-156 ~ t. 351-369
 t. 334-337 ~ t. 347-350

NOTER

Noteapparatet omfatter redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold som ikke er typografisk markeret i udgaven. De ændringer, tilføjelser og rettelser, der er foretaget i udgaven i relation til kilde A, begrundes i noteapparatet med anvendelse af følgende faste udtryk:

i henhold til (iht.)

Reference til autografpartituret kilde B i tilfælde, hvor fejl, mangler og misforståelser i hovedkildens afskrivertekst er udbedret ved hjælp af information fra samme sted i kilde B. Sådanne rettelser og tilføjelser i relation til hovedkilden er integreret i partituret uden typografisk markering.

i overensst. med

Reference til et parallelsted i hovedkilden eller til et identisk sted i en kilde af lavere status. Rettelser og tilføjelser af denne type er typografisk markeret i partituret.

i analogi med

Reference til et parallelsted i en anden stemme eller til en tilsvarende, men ikke identisk takt i samme stemme. Rettelser og tilføjelser af denne type er ligeledes typografisk markeret i partituret.

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹. I forbindelse med transponerende instrumenter refereres til noteret tonehøjde.

takt	stemme	kommentar
12	vlc, cb	bue fra node 1 til t. 13 node 2 udeladt (RL har i A tilføjet en ny bue node 2-4, men ikke overstreget eller fjernet den gamle bue)
14	tuba	— mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
15	ob 1-2	a 2 tilføjet iht. B
16	fl, picc	node 3: bue justeret i analogi med øvrige træblæsere
17	vlc	node 1: f rettet til e i analogi med cb og t. 15, 16, 18, 19
18	cor	gentaget <i>ff</i> (efter bladvending i A og B) udeladt
20-23	tr 1	noderne flyttet fra tr 3 i overensst. med t. 70-73
22	cor 3-4	— tilføjet iht. B
23	vl 1, vl 2, vla	node 4: stacc. tilføjet iht. B
24	cor 1-2	buen forlænget fra node 2 til t. 25 node 2 iht. B
25	vl 1, vl 2	overflødig <i>cresc.</i> udeladt
25-29	vlc, cb	node 3: ♭ udeladt (tilføjet af afskriver i A)
32	vlc, cb	node 1: marc. udeladt i overensst. med t. 379
38	tr 1	dynamik (som i trb) udeladt iht. B (afskriverfejl i A)
41	timp	node 1: tilføjet i overensst. med t. 388

Some mutual supplementation has been undertaken in the following musically parallel passages:

bb. 6-10 ~ bb. 56-60
 bb. 23-31 ~ bb. 370-378
 bb. 110-123 ~ bb. 322-333 / bb. 421-433
 bb. 138-156 ~ bb. 351-369
 bb. 334-337 ~ bb. 347-350

NOTES

The notes comprise editorial comment and information on points not typographically identified in the edition. Where source A has been altered, supplemented or emended in the edition, the authority for the change is shown by one of three fixed editorial formulas:

in accordance with

Reference to the autograph score source B in cases where errors, omissions and misunderstandings in the text as copied in the main source A have been corrected with the help of information at the same place in B. Corrections and additions of this sort are incorporated in the score without being typographically identified.

in agreement with

Reference to a parallel place in the main source or to an identical place in a source of lower rank. Corrections and additions of this sort are typographically identified in the score.

by analogy with

Reference to a parallel place in another part or to a corresponding but not identical bar in the same part. Corrections and additions of this nature are also typographically identified in the score.

Pitch is shown in the conventional way with middle C = c¹. In the case of transposing instruments reference is made to the notated pitch.

bar(s)	part(s)	remarks
12	vlc, cb	slur from note 1 to b. 13 note 2 suppressed (in A RL has supplied a new slur on notes 2-4 but not cancelled or erased the old slur)
14	tuba	— wanting in B (added by copyist in A)
15	ob 1-2	a 2 supplied in accordance with B
16	fl, picc	note 3: slur adjusted by analogy with other winds
17	vlc	note 1: f emended to e by analogy with cb and bb. 15, 16, 18, 19
18	cor	repeated <i>ff</i> (after page-turn in A and B) suppressed
20-23	tr 1	these notes transferred from tr 3 in agreement with bb. 70-73
22	cor 3-4	— supplied in accordance with B
23	vl 1, vl 2, vla	note 4: stacc. supplied in accordance with B
24	cor 1-2	slur extended from note 2 to b. 25 note 2 in accordance with B
25	vl 1, vl 2	superfluous <i>cresc.</i> suppressed
25-29	vlc, cb	note 3: ♭ suppressed (added by copyist in A)
32	vlc, cb	note 1: marc. suppressed in agreement with b. 379
38	tr 1	dynamic marking (as in trb) suppressed in accordance with B (copying error in A)
41	timp	note 1: supplied in agreement with b. 388

45	vla	node 2: ꞥ i parentes skyldes RL	45	vla	note 2: ꞥ in round brackets added by RL
53-55	vl 1, vl 2, vlc	--- efter <i>dim.</i> tilføjet iht. B	53-55	vl 1, vl 2, vlc	--- after <i>dim.</i> supplied in accordance with B
55	vla	<i>piü p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	55	vla	<i>piü p</i> wanting in B (added by copyist in A)
58	tr 3	node 1: marc. udeladt i analogi med t. 8	58	tr 3	note 1: marc. suppressed by analogy with b. 8
64	cor tr 1-2	⇒ tilføjet af afskriver i A ; udeladt martellato tilføjet i analogi med cor (også tilføjet af afskriver i A) ⇒ tilføjet iht. B	64	cor tr 1-2	⇒ added by copyist in A ; suppressed martellato supplied by analogy with cor (already added by copyist in A) ⇒ supplied in accordance with B
	vl 1, vl 2, vlc	<i>ff</i> tilføjet iht. B		vl 1, vl 2, vlc	<i>ff</i> supplied in accordance with B
65	ob 1-2	<i>a 2</i> tilføjet iht. B	65	ob 1-2	<i>a 2</i> supplied in accordance with B
72-73	vl 1, vl 2	⇐ tilføjet iht. B	72-73	vl 1, vl 2	⇐ supplied in accordance with B
74	fag 1	gentaget <i>f</i> (efter bladvending i A og B) udeladt	74	fag 1	repeated <i>f</i> (after page turn in A and B) suppressed
77	cor 3-4	bindebue node 1-2 tilføjet og marc. node 2 udeladt iht. B (afskriverfejl i A)	77	cor 3-4	tie notes 1-2 supplied, and marc. note 2 suppressed, in accordance with B (copying error in A)
80	vl 1, vl 2	node 5-7: bue udeladt i analogi med t. 78 (tilføjet af afskriver i A ; B har anvisningen "Bogen weg!")	80	vl 1, vl 2	notes 5-7: slur suppressed by analogy with b. 78 (added by copyist in A ; B has the instruction "Bogen weg!")
83	vl 1, vl 2, vla	<i>ben marc.</i> tilføjet iht. B	83	vl 1, vl 2, vla	<i>ben marc.</i> supplied in accordance with B
85	vla, vlc, cb	<i>sempre marc.</i> flyttet fra t. 84	85	vla, vlc, cb	<i>sempre marc.</i> moved from b. 84
86	trb 1-2	<i>sempre ff</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	86	trb 1-2	<i>sempre ff</i> wanting in B (added by copyist in A)
87	vla	<i>sempre marc.</i> tilføjet iht. B	87	vla	<i>sempre marc.</i> supplied in accordance with B
89	vla	node 3: overflødigt ꞥ udeladt	89	vla	note 3: superfluous ꞥ suppressed
94	vl 1, vl 2	<i>marcato</i> tilføjet iht. B	94	vl 1, vl 2	<i>marcato</i> supplied in accordance with B
95	vl 1, vl 2	bue node 3-4 tilføjet iht. B	95	vl 1, vl 2	slur notes 3-4 supplied in accordance with B
99	trb 3 timp	<i>sempre ff</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A) <i>sempre ff</i> tilføjet iht. B	99	trb 3 timp	<i>sempre ff</i> wanting in B (added by copyist in A) <i>sempre ff</i> supplied in accordance with B
103	vlc, cb	node 1: marc. mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	103	vlc, cb	note 1: marc. wanting in B (added by copyist in A)
105-108	str	marc. tilføjet iht. B (afskrivers <i>segue</i> i A t. 105 udeladt)	105-108	str	marc. supplied in accordance with B ; <i>segue</i> (added by copyist in A b. 105) suppressed
106	tr 1-2, trb 1-2 tr, trb	<i>a 2</i> tilføjet iht. B node 1-6: marc. tilføjet iht. B	106	tr 1-2, trb 1-2 tr, trb	<i>a 2</i> supplied in accordance with B notes 1-6: marc. supplied in accordance with B
108	timp	node 1-8: marc. tilføjet iht. B	108	timp	notes 1-8: marc. supplied in accordance with B
110	cb	<i>p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	110	cb	<i>p</i> wanting in B (added by copyist in A)
110 (3. fjerdedel)			110 (third crotchet)		
-121	cl 1	noderne flyttet fra cl 3 i analogi med t. 322-333	-121	cl 1	these notes transferred from cl 3 by analogy with bb. 322-333
124,			124,		
128	ob 2	node 1: <i>mp</i> , marc. og ⇒ mgl. i B (afskriver har skrevet ob 1 og 2 med delt hals i A ; dette forslag fulgt af udgiveren)	128	ob 2	note 1: <i>mp</i> , marc. and ⇒ wanting in B (the copyist wrote ob 1 and 2 on one stem in A ; this solution adopted by the editor)
125,			125,		
129	ob 2	node 2: marc. og ⇒ mgl. i B (afskriver har skrevet ob 1-2 med delt hals i A ; dette forslag fulgt af udgiveren)	129	ob 2	note 2: marc. and ⇒ wanting in B (the copyist wrote ob 1 and 2 on one stem in A ; this solution adopted by the editor)
126-127	vl 1, vl 2, vla, vlc	⇒ justeret i analogi med t. 130-131 (<i>dim.</i> i t. 127 udeladt)	126-127	vl 1, vl 2, vla, vlc	⇒ adjusted by analogy with bb. 130-131 (<i>dim.</i> in b. 127 suppressed)
132,			132,		
136	fl 2, cl 2	node 1: <i>mp</i> , marc. og ⇒ mgl. i B (afskriver har skrevet fl 1-2 og cl 1-2 med delt hals i A ; dette forslag fulgt af udgiveren)	136	fl 2, cl 2	note 1: <i>mp</i> , marc. and ⇒ wanting in B (the copyist wrote fl 1-2 on one stem and and cl 1-2 on one stem in A ; this solution adopted by the editor)

133,			133,		
137	fl 2, cl 2	node 2: marc. og \rightrightarrows mgl. i B (afskriver har skrevet fl 1-2 og cl 1-2 med delt hals i A; dette forslag fulgt af udgiveren)	137	fl 2, cl 2	note 2: marc. and \rightrightarrows wanting in B (the copyist wrote fl 1-2 on one stem and and cl 1-2 on one stem in A; this solution adopted by the editor)
137	ob 1, fag 1	node 7: e ¹ og e rettet til d ¹ og d i analogi med t. 132, 133 og 136	137	ob 1, fag 1	note 7: e ¹ and e emended to d ¹ and d by analogy with bb. 132, 133 and 136
138	vl 1, vl 2, vla	notation ændret fra 3/4 til 2/4 med anvendelse af triol i analogi med t. 351 (taktangivelsen 2/4 i konsekvens heraf udeladt i t. 139)	138	vl 1, vl 2, vla	notation emended from 3/4 to 2/4 with triplet by analogy with b. 351 (and the time signature 2/4 in b. 139 consequently suppressed)
140	cor	<i>legato</i> udeladt og erstattet af bue	140	cor	<i>legato</i> suppressed and replaced by slur
141	cor	gentaget <i>ff</i> udeladt	141	cor	repeated <i>ff</i> suppressed
142-144	timp	- - - efter <i>sempre cresc.</i> tilføjet iht. B	142-144	timp	- - - after <i>sempre cresc.</i> supplied in accordance with B
144	fag 1	<i>ff</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	144	fag 1	<i>ff</i> wanting in B (added by copyist in A)
144-145	fag 2-3	bue tilføjet iht. B	144-145	fag 2-3	slur supplied in accordance with B
145	vl 1, vl 2	<i>cresc. molto</i> tilføjet iht. B	145	vl 1, vl 2	<i>cresc. molto</i> supplied in accordance with B
146, 147,			146, 147,		
148	piatti	node 1: \downarrow \ddagger rettet til \downarrow i analogi med <i>messing</i> , timp og t. 358	148	piatti	note 1: \downarrow \ddagger emended to \downarrow by analogy with <i>brass</i> , timp and b. 358
149-151	ob 3, fag 3	dynamik tilføjet i analogi med t. 362-364; B har kun <i>ff</i> (?) i ob 3, t. 149; afskriver har i A tilføjet: <i>mf</i> , <i>cresc.</i> , <i>sf</i> og <i>dim.</i>	149-151	ob 3, fag 3	dynamics supplied by analogy with bb. 362-364; B only has <i>ff</i> (?) in ob 3, b. 149; in A the copyist has added <i>mf</i> , <i>cresc.</i> , <i>sf</i> and <i>dim.</i>
149-150	cl 3	<i>mf</i> rettet til <i>f</i> i analogi med t. 362 (hvor RL har foretaget denne rettelse i A); \llcorner og <i>ff</i> tilføjet i analogi med t. 362-363	149-150	cl 3	<i>mf</i> emended to <i>f</i> by analogy with b. 362 (where RL has made this correction in A); \llcorner and <i>ff</i> supplied by analogy with bb. 362-363
157	vl 1, vl 2	<i>f</i> tilføjet iht. B	157	vl 1, vl 2	<i>f</i> supplied in accordance with B
161	vlc, cb	- - - efter <i>dim.</i> tilføjet iht. B	161	vlc, cb	- - - after <i>dim.</i> supplied in accordance with B
163, 165	fl 1	node 2: es ³ rettet til g ³ iht. B	163, 165	fl 1	note 2: e ³ emended to g ³ in accordance with B
189	vla	node 1: opr. f ¹ , men rettet af RL i A til es ¹	189	vla	note 1: orig. f ¹ , but altered by RL to e ¹ in A
192	ob 1	node 1: stacc. tilføjet iht. B	192	ob 1	note 1: stacc. supplied in accordance with B
211	cor	<i>pp</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	211	cor	<i>pp</i> wanting in B (added by copyist in A)
223	vl 1, vl 2, vla	<i>pp</i> tilføjet iht. B	223	vl 1, vl 2, vla	<i>pp</i> supplied in accordance with B
227	cb	<i>ppp</i> tilføjet iht. B	227	cb	<i>ppp</i> supplied in accordance with B
229	vlc	<i>espr.</i> rettet til <i>cresc.</i> iht. B (afskriverfejl i A)	229	vlc	<i>espr.</i> emended to <i>cresc.</i> in accordance with B (copying error in A)
232	cl 1	1. tilføjet iht. B	232	cl 1	1. supplied in accordance with B
239	ob 3, cl 3	bue forlænget fra node 2 til 3 i analogi med t. 241, 243 og 245	239	ob 3, cl 3	slur extended from note 2 to note 3 by analogy with bb. 241, 243 and 245
246	vl 1, vl 2	buens endepunkt ændret fra t. 247 til 246 node 4 iht. B	246	vl 1, vl 2	end of slur moved from b. 247 to 246 note 4 in accordance with B
246-247	ob 1-2, cl 1-2, cor 3-4	buen justeret i analogi med t. 248-249, 250-251 etc.	246-247	ob 1-2, cl 1-2, cor 3-4	slur adjusted by analogy with bb. 248-249, 250-251 etc.
	timp	gentaget <i>cresc.</i> (efter bladvending i A og B) udeladt		timp	repeated <i>cresc.</i> (after page-turn in A and B) suppressed
256	timp	marc. tilføjet iht. B	256	timp	marc. supplied in accordance with B
260	picc, ob 3, cl 3	buens endepunkt flyttet fra t. 261 til t. 260 node 2 i analogi med t. 262-264 og 266-268	260	picc, ob 3, cl 3	end of slur moved from b. 261 to b. 260 note 2 by analogy with bb. 262-264 and 266-268
265	cor 1-2, 3-4	bue fra node 1 til t. 268 (node 1) udeladt i analogi med t. 261-264 (hvor RL har overstreget buen i A)	265	cor 1-2, 3-4	slur from note 1 to b. 268 note 1 suppressed by analogy with bb. 261-264 (where RL has deleted the slur in A)
269	tuba	<i>meno f</i> tilføjet iht. B	269	tuba	<i>meno f</i> supplied in accordance with B
269-278	fag 1-2	stemmerne ombyttet	269-278	fag 1-2	parts exchanged

276	fl, ob, cl, cor	bue t. 274-278 rettet til 276-278 i analogi med t. 269-273	276	fl, ob, cl, cor	slur bb. 274-278 emended to 276-278 by analogy with bb. 269-273
277	cb	node 1: overflødig bue til t. 278 (node 1) udeladt	277	cb	note 1: superfluous slur to b. 278 (note 1) suppressed
278	ob 1, cl 1, cor 3	node 1: ↓ rettet til ◦ i analogi med t. 273 (hvor RL har rettet det i A)	278	ob 1, cl 1, cor 3	note 1: ↓ emended to ◦ by analogy with b. 273 (where RL has emended it himself in A)
279	trb 1	<i>mp</i> tilføjet iht. B	279	trb 1	<i>mp</i> supplied in accordance with B
284	cl 3	node 1: ↓ rettet til ◦ i analogi med t. 287, 290 etc.	284	cl 3	note 1: ↓ emended to ◦ by analogy with bb. 287, 290 etc.
286	cb	<i>sempre cresc.</i> flyttet fra t. 288 i analogi med tuba og timp.	286	cb	<i>sempre cresc.</i> moved from b. 288 by analogy with tuba and timp.
291	vl 1	B har <i>f piü; piü</i> udeladt i analogi med øvrige str	291	vl 1	B has <i>f piü; piü</i> suppressed by analogy with rest of str
292	vla	node 1: ♭ mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	292	vla	note 1: ♭ wanting in B (added by copyist in A)
303	timp	<i>fff</i> tilføjet iht. B	303	timp	<i>fff</i> supplied in accordance with B
304-305	timp	◀ tilføjet iht. B	304-305	timp	◀ supplied in accordance with B
306	tutti	t. 306-321 er et indskud i A fra 1926; RL har glemt at rette de faste fortegn	306	tutti	bb. 306-321 are an interpolation in A from 1926; RL has forgotten to correct the key signature
312, 317	vl 1	node 2: c ¹ kan forekomme ulogisk, da vl 1 ellers følger vl 2, men notationen i A er utvetydig	312, 317	vl 1	note 2: c ¹ seems illogical, for otherwise vl 1 follows vl 2, but the notation in A is unambiguous
314-321	cor 4	stemmen af udgiveren omlagt fra cor 3	314-321	cor 4	part editorially transferred from cor 3
321	cor 4	node 1: bue til t. 322 (pause) udeladt (bladvendingsfejl i A)	321	cor 4	note 1: slur to b. 322 (rest) suppressed (page-turn error in A)
322	tutti	t. 306-321 er et indskud i A fra 1926; RL har glemt skiftet i faste fortegn efter t. 321	322	tutti	bb. 306-321 are an interpolation in A from 1926; RL has forgotten the change of key signature after b. 321
	timp	<i>p</i> tilføjet af udgiveren		timp	<i>p</i> supplied editorially
	vl 2	node 1-2: RL har med uklar hensigt tilføjet en bue (med farvestift); udeladt		vl 2	notes 1-2: slur added (in crayon) by RL, but the intention is unclear; suppressed here
327	vl 2	node 1: overflødig ♯ udeladt	327	vl 2	note 1: superfluous ♯ suppressed
	vlc	<i>dim.</i> flyttet fra t. 326 iht. B og ændret til ►		vlc	<i>dim.</i> moved from b. 326 in accordance with B and emended to ►
340	fag 1-2	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	340	fag 1-2	<i>f</i> wanting in B (added by copyist in A)
346	cor 3-4	node 1: bue til t. 347 udeladt (bladvendingsfejl i A og B)	346	cor 3-4	note 1: slur to b. 347 suppressed (page-turn error in A and B)
351	picc, timp	<i>p cresc.</i> tilføjet iht. B	351	picc, timp	<i>p cresc.</i> supplied in accordance with B
353	cor	<i>legato</i> udeladt og erstatet af bue	353	cor	<i>legato</i> suppressed and replaced by slur
	vla	node 7: ♯ udeladt (udeladt af afskriver i A)		vla	note 7: ♯ suppressed (already omitted by copyist in A)
354	cor	gentaget <i>ff</i> (efter bladvending i A og B) udeladt	354	cor	repeated <i>ff</i> (after page turn in A and B) suppressed
355	fag 1	node 2: overflødig ♯ udeladt	355	fag 1	note 2: superfluous ♯ suppressed
359	piatti	overflødig pause på 3. fjerdedel udeladt	359	piatti	superfluous rest on third crotchet suppressed
359,					
360, 361	cb	↓ ♯ rettet til ↓ i analogi med messing og t. 146, 147	360, 361	cb	↓ ♯ emended to ↓ by analogy with brass and bb. 146, 147
360	piatti	↓ ♯ rettet til ↓ i analogi med t. 359 og 361	360	piatti	↓ ♯ emended to ↓ by analogy with bb. 359 and 361
364	fag 3	<i>dim.</i> flyttet fra t. 365 i analogi med ob 1, cl 3 og t. 151	364	fag 3	<i>dim.</i> moved from b. 365 by analogy with ob 1, cl 3 and b. 151
367	vl 1	node 3: overflødig ♯ udeladt	367	vl 1	note 3: superfluous ♯ suppressed
368-369	vl 1	◀ tilføjet iht. B	368-369	vl 1	◀ supplied in accordance with B
372	vl 1, vl 2	<i>mf</i> flyttet fra t. 373 til tonens begyndelse i t. 372	372	vl 1, vl 2	<i>mf</i> moved from b. 373 to the beginning of the tone in b. 372
373	vl 1, vl 2	2/4 udeladt (punktering tilføjet på halvnoten)	373	vl 1, vl 2	2/4 suppressed (dot after minim supplied)
374	vl 1	<i>ffz</i> på 3. fjerdedel udeladt (RL har rettet en node til en pause, men ikke fjernet <i>ffz</i>)	374	vl 1	<i>ffz</i> on third crotchet suppressed (RL has substituted a rest for a note, but not deleted <i>ffz</i>)
374	ob 1-2	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	374	ob 1-2	<i>f</i> wanting in B (added by copyist in A)

376	ob 1-2, cor 1-2	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	376	ob 1-2, cor 1-2	<i>f</i> wanting in B (added by copyist in A)
377	cl 1-2, fag 1-2	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	377	cl 1-2, fag 1-2	<i>f</i> wanting in B (added by copyist in A)
	vl 1	bue node 1-4 udeladt i analogi med t. 29-30		vl 1	slur notes 1-4 suppressed by analogy with bb. 29-30
378	vl 1, vl 2, vla	overflødig 3/4 udeladt <i>con fuoco</i> udeladt i analogi med t. 31, hvor det er overstreget (RL har tilføjet marc. i stedet for)	378	vl 1, vl 2, vl 1, vl 2, vla	superfluous 3/4 suppressed <i>con fuoco</i> suppressed by analogy with b. 31, where it is deleted (RL has added marc. instead)
	vl 1	bue node 2-3 udeladt i analogi med t. 31		vl 1	slur notes 2-3 suppressed by analogy with b. 31
380	vl 1	<i>marc.</i> udeladt (<i>marc.</i> tilføjet t. 378-382 i analogi med t. 31-35)	380	vl 1	<i>marc.</i> suppressed (<i>marc.</i> supplied bb. 378-382 by analogy with bb. 31-35)
	vlc, cb	node 2: overflødigt \sharp udeladt		vlc, cb	note 2: superfluous \sharp suppressed
381	vl 2, vla	<i>marc.</i> udeladt (<i>marc.</i> tilføjet t. 381-382 i analogi med t. 34-35)	381	vl 2, vla	<i>marc.</i> suppressed (<i>marc.</i> supplied bb. 381-382 by analogy with bb. 34-35)
404	vl 1, vl 2, vla	<i>ff</i> tilføjet iht. B (A har kun <i>sempre</i>)	404	vl 1, vl 2, vla	<i>ff</i> supplied in accordance with B (A has only <i>sempre</i>)
409	-	<i>non stringendo!</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse i A: <i>Ikke ile!</i>	409	-	<i>non stringendo!</i> supplied in agreement with RL's annotation in A: <i>Ikke ile! [Don't rush!]</i>
	fag 2	node 1: overflødig \sharp udeladt		fag 2	note 1: superfluous \sharp suppressed
	vl 1	node 8: overflødig \flat udeladt		vl 1	note 8: superfluous \flat suppressed
410	fag 2	2. tilføjet iht. B (a 2 afskriverfejl i A; udeladt)	410	fag 2	2. supplied in accordance with B (copying error a 2 in A, suppressed here)
412	fl 2	node 1: overflødig \sharp udeladt	412	fl 2	note 1: superfluous \sharp suppressed
414	cl 3	<i>f</i> rettet til <i>fff</i> i analogi med øvrige blæsere	414	cl 3	<i>f</i> emended to <i>fff</i> by analogy with other winds
421	vl 2	<i>p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)	421	vl 2	<i>p</i> wanting in B (added by copyist in A)
449	vl 1, vl 2	a 4 tilføjet iht. B	449	vl 1, vl 2	a 4 supplied in accordance with B
	vl 1, 2	node 3: \flat mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)		vl 1, 2	note 3: \flat wanting in B (added by copyist in A)
454	vlc 1	node 1: e ¹ rettet til d ¹ i analogi med vl 2 (RL har rettet stryger-akkorden, men må i vlc 1 have tænkt i f-nøgle i stedet for i tenornøgle – jfr. den manglende, redaktionelt tilføjede f-nøgle i takten)	454	vlc 1	note 1: e ¹ emended to d ¹ by analogy with vl 2 (RL emended the chord in the strings, but when writing vlc 1 he must have been thinking in bass instead of tenor clef – cf. the editorially supplied bass clef in this bar, wanting in the source)
458	trb 3	<i>mf</i> rettet til <i>pp</i> i analogi med trb 1-2	458	trb 3	<i>mf</i> emended to <i>pp</i> by analogy with trb 1-2
462-464	vl solo	node 1-5: RL har rettet nodeværdierne med blyant på en uklar måde; det ser dog ud som om, han konsekvent har rettet node 1 og 5 til ottendedelsnoder, hvorfor de mellemliggende toner nødvendigvis må noteres som forslagsnoder	462-464	vl solo	notes 1-5: RL has altered the note-values in pencil in an unclear manner, but it does seem as though he has changed notes 1 and 5 to quavers; the intervening notes must therefore necessarily be notated as grace notes
470	vl solo	første <i>f</i> rettet til <i>ff</i> iht. B	470	vl solo	first <i>f</i> emended to <i>ff</i> in accordance with B
		node 4: stacc. udeladt (tilføjet af afskriver i A)			note 4: stacc. suppressed (added by copyist in A)
488	timp, str	<i>sff</i> rettet til <i>fff</i> iht. B	488	timp, str	<i>sff</i> emended to <i>fff</i> in accordance with B
499	fl 1, ob 1, cor 1	<i>estindo</i> rettet til <i>estinto</i>	499	fl 1, ob 1, cor 1	<i>estindo</i> emended to <i>estinto</i>

Bendt Viinholt Nielsen, rev. 2.9.2002

Bendt Viinholt Nielsen, revised 2 September 2002